

Cu ocazia lucrărilor de construcții, întreprinse pe una din terasele ce însoțesc malul stîng al fostei albie a Dimboviței, cuprinsă între străzile : Cimbrului, Brichetei, Grădinarii și Banul Udrea, Sectorul 4, au fost semnalate de către muncitori, fragmente ceramice, gropi cu arsură, chirpici și oseminte.

În urma sesizării Muzeului de istorie a municipiului București, de către conducerea șantierului¹, s-a desfășurat aici, între 9—22 mai 1969 un sondaj arheologic, concomitent urmărindu-se și săpăturile construcțiilor.

Intrucît suprafața cercetată este delimitată de trei tronsoane de blocuri s-a numit aripa sud-estică sectorul A, cea vestică sectorul B, iar cea nord-estică sectorul C.

Din capul locului s-a constatat că lucrările se desfășoară pe un teren cu urme de locuințe din sec. VI—VII, din perioada feudalismului timpuriu și din sec. XV—XVI.

Așezarea din secolele VI—VII ocupă partea de est și sud a terasei, fiind alcătuită din locuințe grupate, deseori chiar suprapuse. Au fost cercetate sau semnalate 13 bordeie, dispuse astfel : opt în sectorul A, trei în sectorul B și două în sectorul C.

Numărul mare de locuințe găsite într-un spațiu restrîns, ne determină să apreciem că așezarea a fost destul de mare, deși nu toate cele 13 bordeie aparțin aceleiași faze.

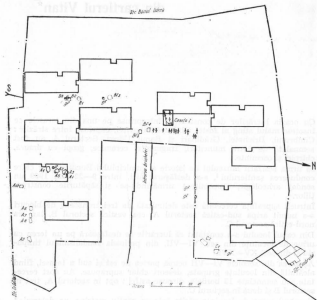
De-a lungul existenței acestei așezări, se observă părăsiri ale vetrei satului, pentru scurte perioade, și apoi reveniri ale locuitorilor pe același loc.

Diferența în timp este sesizabilă atât prin suprapunerile semnalate cît și prin nuanța pămîntului de umplură. Astfel pentru faza mai veche, umplutura bordeielor este de culoare castanie antrenînd și pigmenți de cărbune și chirpic, pe cînd fazei mai noi îi corespunde o umplură de culoare cenușie cu mult cărbune și arsură provenită probabil din acoperișul cu lemn și pîioase.

În două cazuri a fost observată o suprapunere triplă, umplutura celui mai vechi bordei conținînd pămînt castaniu — gălbui și slabi pigmenți de chirpic și cărbune.

* Lucrările s-au desfășurat sub îndrumarea lui P. I. Panait.

¹ Sesizarea a fost făcută de către inginerul Lahu I.

I. Planul cercetărilor din cartierul Vitan — 1963.

Observațiile efectuate asupra formei locuințelor ne îndreptățește să le încadrăm în general în tipul semibordeielor. Ele au un plan patrulater, de cele mai multe ori dreptunghiular. Colțurile sînt uneori rotunjite, situație semnalată și cu ocazia cercetării unor așezări similare din zona Curtea Veche², Crîngași³ și Străulești⁴. De obicei sînt mai lungi pereții cu orientare nord-sud, sau ușor variind față de această direcție, avînd o

² L. Lăzărescu-Ionescu, D. V. Rosetti, Gh. Ionescu, Gh. Astancă, Arh. Horia Teodora, *Săpăturile arheologice din sectorul Curtea Veche*, în *București. Rezultatele săpăturilor arheologice și ale cercetărilor istorice din anul 1953*, Ed. Acad. R.P.R., 1954, p. 192.

³ V. Zîrba și M. Tudor, *Săpăturile arheologice din sectorul Gîrlași și Crîngași*, în *București*, Ed. Acad. R.P.R., 1954, p. 40.

⁴ M. Constantin, *Săpăturile de la București Noi 1960, sectorul Lucea*, în *C.A.B.I., M.I.B.*, 1963, p. 84; *Idem*, *Săpăturile de la Străulești-Măldărești*, în *C.A.B.I., M.I.B.* 1965, p. 174.

poziție favorabilă, cu fața spre soare, comună și bordelelor cercetate pe Dealul Ciurel⁶.

În raport cu stratul din care pornesc gropile bordelelor, ele nu sînt mai adînci de 0,30—0,60 m, ceea ce înseamnă că cea mai mare parte a construcției era la sol, iar pereții, așa cum rezultă din materialul recoltat, erau din palantă. Au fost găsite și bucăți de chirpic cu urme de pari. Diametrul acestora variază între 0,03 m și 0,06 m, diferența de grosime, ilustrînd tocmai existența parilor mai groși și a unei împletituri din crengi. Mai frecvent asemenea bucăți de chirpic se întîlnesc în bordelele A 1, A 2 și A 3. Existența bîrnelor de lemn folosite la acoperișuri este evidentă prin bucățile de lemn carbonizat găsite în umplutura bordelelor. Chirpicul care se aplica peste împletitura de lemn, este obținut dintr-un lut, ușor de găsit chiar în malul Dimboviței, fiind amestecat cu nisip fin, conținînd foarte puțină mică. Pentru a-i spori rezistența și coeziunea, în pastă sînt amestecate și păioase, ale căror urme se pot vedea mai clar în chirpicul bordeiului A 3.

Construit astfel, bordeiul asigura încăperii o temperatură propice iarna, beneficiînd și de un cuptor, întîlnit aproape în fiecare locuință. Formele acestora variază fiind semicirculare sau în potcoavă.

Corespunzînd necesităților și condițiilor climaterice locale, cuptoarele erau situate în colțul nord-estic, sau pe latura nordică a încăperii, așa cum s-au găsit în bordelele A.1, A.5, B.1, B.2 și C.1. Sînt și unele excepții, cum este cazul bordeiului B.6, unde cuptorul este așezat pe latura de sud.

Deși stratigrafic constatăm trei etape de locuire pe această terasă, diferența în timp este foarte mică, iar materialul nediferențiat. S-ar putea spune că faza a doua a reprezentat o perioadă de locuire mai îndelungată și mai intensă, aceasta reflectîndu-se și în aspectul vetrei cuptoarelor. Astfel la bordelele acestei faze vatra este puternic arsă, pietrificată și mai groasă decît în bordelele ultimei faze. Bordeiul C.1, are o vatră vitrificată pe o grosime de 0,03 m, iar arderea intensă și de lungă durată de aici a făcut ca și stratul de pămînt din jur să fie înroșit pe o grosime de încă 0,035 m, iar în bordelele A.2 și A.3, încă 0,06 m.

Cuptoarele sînt amenajate în cîte un bloc de pămînt crușat, procedeul întîlnit și în așezarea de la Străulești⁷.

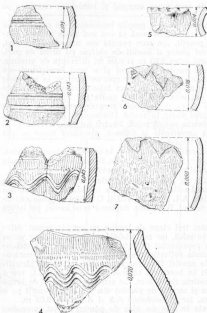
În jurul cuptorului sau chiar în interiorul său, așa cum se întîlnește în bordeiul A.9, se găsesc numeroși vîlătuci din lut ars, de mărimi și forme diferite. Aceeași situație a mai fost întîlnită și la Bucureștii Noi, sectorul Lunca⁷, ca și în celelalte așezări aparținînd grupului cultural Ciurel. Cel mai frecvent sînt întîlniți vîlătucii de formă prismatică, bitronconici sau cilindrici. Varietății formelor li corespunde și o varietate a dimensiunilor, diametrul oscilînd de la 0,03 m, în bordeiul A.5, către 0,04—0,06 m, în A.3, sau chiar și mai mult.

În ceea ce privește așezarea lor remarcăm faptul că în imediata apropiere a vetrelor se găsesc cei mai mari, alcătuiind o margine supraînăl-

⁶ S. Morintz, *Săpăturile de pe Dealul Ciurel*, în *Materiala*, VIII, 1962, p. 762.

⁷ M. Constantin, *Săpăturile de la Bucureștii Noi 1960, sectorul Lunca*, în *loc. cit.*, p. 84.

⁸ *Ibidem*, p. 84.

2. Ceramica lucrată la roată și cu mina din a doua jumătate a secolului al VI-lea.
1—4 lucrată la roată ; 5—7 cu mina.

țată, avînd pe lîngă celelalte roluri⁸, și pe cel de a stăvili excesul de jar spre exterior. Într-un singur caz, în bordeiul A.3, au fost descoperite fragmentele unei gardine din lut, aparținînd pereților laterali. Ele au forma unei buze înalte de 0,06 m, groasă de 0,03 m.

Ceramica găsită, este lucrată cu mina și la roată. Procentul între cele două categorii este precumpănitor în favoarea celei lucrate cu mina. Ceramica lucrată la roată este reprezentată de un număr restrîns de fragmente. Pasta din care sînt confecționate vasele este destul de bună și rezistentă. În compoziție se găsesc pietricele mici, nisip, cioburi pisate

⁸ M. Constantiniu, op. cit., în C.A.B. I, 1963, M.I.B., p. 84.

și fulgi de mică. Este pasta cunoscută și la Bucureștii Noi⁹, sau la Străulești-Măicănești¹⁰.

Arderea s-a făcut în cuptoare cu curent de aer, așa încît vasele au o culoare frumoasă, mergînd de la roșu cărămiziu, galben, pînă la castaniu brun. În unele cazuri arderea s-a făcut incomplet, doar un număr restrîns de fragmente prezentînd mijlocul de culoare neagră.

Ceramica lucrată cu roata se găsește în cantitate mică și nu oferă posibilitatea studierii unor forme de vase. O prezentăm așa cum a fost descoperită în complexele amintite. În bordeiul A.3, sînt cunoscute 2 fragmente de culoare roșie, aparținînd aceluiași vas. Sînt confecționate dintr-o pastă fină cu nisip și mică și poartă un decor compus dintr-o bandă de trei linii în val.

Tot aici s-a găsit și un fragment dintr-o pastă asemănătoare de la partea superioară a unui vas, decorat cu o bandă de patru linii în val. Remarcăm că bordeiul A.3, face parte din seria celor mai vechi locuințe de aici. Deci putem conchide că încă din faza de început, locuitorii din această așezare foloseau o ceramică de factură superioară, lucrată la roată, deși aceasta era în mică cantitate. La Bucureștii Noi — Lunca¹¹, ceramica lucrată cu roata este în proporție egală cu cea lucrată cu mîna și chiar dacă găsim fragmente asemănătoare, acestea continuă tradiția pe care mai întîi o întîlnim la Vitan, iar la Foișorul Mavrocordaiilor¹², același decor se află așternut pe vase confecționate din pastă cenușie.

Tot în acest bordei ca și în A.4, au fost găsite și alte cîteva fragmente de culoare roșcat gălbuie, fără nici un decor, care poartă urme evidente ale executării lor la roata repede. Atrage atenția un fragment cenușiu închis, dintr-o pastă zgrunțuroasă cu pietricele, aparținînd umărului vasului, decorat cu patru linii orizontale. Extremele sînt mai largi și mai pronunțate. Piese analoge au fost descoperite la Străulești-Lunca¹³ și Budureasca¹⁴ constituînd vase întregibile, cu care prilej s-au făcut și considerații asupra originii și apartenenței etnice a acestei ceramici, comună și la Ciurel¹⁵, unde se pare că amintește ceramica din secol III—IV. De o factură asemănătoare, a fost surprins în bordeiul A.7, un fragment decorat cu două benzi de linii orizontale, între ele rămînînd un spațiu liber. După grosimea peretelui și curbura sa, grupajul a fost executat tot pe umărul vasului. Primele trei linii cu extremele mai largi și mai adînci sînt situate deasupra.

O preocupare deosebită a olarului a fost aceea de a da vaselor o înfățișare deosebită la exterior și în acest sens, cel mai bine realizat este fragmentul decorat cu banda de patru linii în val descoperit în bordeiul A.3. Vasul din care a făcut parte era foarte îngrijit lucrat, fața sa fiind obți-

⁹ Ibidem, p. 87.

¹⁰ Ibidem, *Săpăturile de la Străulești-Măicănești*, în C.A.R., II, M.I.B., 1963, p. 162.

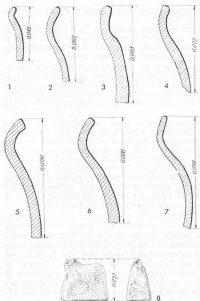
¹¹ Ibidem, op. cit., în C.A.R. I, 1963, p. 161, pl. V/5 și V/1.

¹² Mioara Turcu și Arb. C. Marinescu, *Considerații asupra Foișorului Mavrocordaiilor*, în București, *Materiale de istorie și muzeografie* VI, p. 126.

¹³ M. Constantin, op. cit., în C.A.R. I, 1963, p. 97, pl. II/3.

¹⁴ V. Teodorescu, *Despre cultura Ipotești-Cîndești în lumina cercetărilor arheologice din nord-estul Munteniei*, în S.C.I.V., Tom 15, 1964, pp. 488—504.

¹⁵ S. Morintz, op. cit., în *Materiale*, VIII, 1962, p. 796.

3. Profile de vase lucrate cu mâna (1—7) și figurină zoomorfă din lut, găsită în bordeiul A. 3.

nută prin trecerea palmei umede peste pereții vasului modelat. Din seria vaselor cu pereții și fundul gros¹⁶, a fost găsit un fragment nedecorat.

O problemă deosebită o ridică un fragment aparținând probabil unei oale borcan lucrată la roată, găsită în bordeiul A.3. El are culoarea cărămiziu-cenușie și este confectionat dintr-o pastă cu foarte mult nisip. Atât la interior cât și la exterior vasul este netezit cu palma. Are pereții relativ subțiri cum de altfel este și fundul. Din acest vas se păstrează partea inferioară și pereții laterali pe o înălțime de 0,074 m. Vasul nu poartă nici un decor în afară de un „X”, eventual cruce, semn aflat către partea de jos. El este executat cu un pai sau un bețișor în pasta crudă.

¹⁶ M. Constantin, *op. cit.*, în *C.A.B. I*, 1963, p. 88.

Ceramica lucrată cu mâna. Cantitativ este net superioară celei lucrate la roată. Deși sînt foarte multe fragmente nu s-a putut întregi nici un vas. Nu putem însă vorbi de o varietate prea mare a formelor. Pasta are o culoare castaniu-cenușie, sau castaniu pînă la roșcat, iar la interior cele mai multe fragmente prezintă o culoare mai închisă. Lutul este zgrunțuros, iar ca degresant s-a folosit nisipul sau pietricele. Cu toate acestea, atît la interior cît și la exterior vasele au fost netezite cu palma umedă, pe unele fragmente păstrîndu-se amprente degetelor olarului. Cele mai multe fragmente au o culoare de castaniu către cărămiziu brun. În aceeași proporție această ceramică a fost întîlnită la Străulești-Lunca¹⁷. Fragmentele de vas permit analogii cu cele ale unor categorii de vase descoperite în alte stațiuni. Astfel putem spune că și așezării de pe terasa actualului cartier Vitan îi sînt comune vasele cu fundul gros. Această categorie constituie fondul ceramic al așezărilor grupului Ciurel.

În afară de pîntece, care nu constituie elemente deosebit de caracteristice, indicînd borcane cu corpul mai mult sau mai puțin bombat, materialul ceramic cuprinde și bucăți ale buzei vaselor. Buzele semnalate la Vitan se pot împărți în două grupe :

a). Buza subțire și trasă în afară, gura vasului fiind largă. Din această categorie, în bordeiul A.1, s-a găsit un fragment care păstrează și umărul vasului și o parte din pîntecul său. Pereții sînt îngroșați, buza obținîndu-se prin subțierea și modelarea peretelui vasului. Asemănător într-o oarecare măsură, este un fragment descoperit în bordeiul A.3. El este confecționat dintr-o pastă cenușie, dar același tip îl întîlnim obținut și din pastă castaniu-gălbuie sau cărămizie. De fapt deosebirea între diferitele fragmente ale acestui tip constă în modul cum și cît este de răsfrîntă buza în afară. Unele vase au doar un rudiment de buză a cărei răsfrîngere începe chiar de pe umărul restrîns al vasului. Sînt găsite în bordeiul A.2 la Vitan, dar analogiile sînt întîlnite în toate așezările din perioada respectivă, atît la Băneasa sectorul „La stejar”¹⁸, cît și la Tîrgșor¹⁹, unde este și încadrată cronologic într-o fază timpurie a complexului cultural Ipotești-Cîndești. Cele mai multe fragmente nu prezintă nici un decor. Unele vase au purtat totuși decor chiar pe buză. Este constituit din alveole sau creștături orizontale, paralele, din loc în loc la o distanță de cca. 0,013 m. Acest decor a fost întîlnit la Vitan în bordeiul A.1.

b) Buza îngroșată răsfrîntă în exterior, aparținînd unor vase cu pereții groși. Atît pentru prima categorie cît și pentru a doua este de presupus că vasele cărora le aparțin aceste fragmente sînt borcane cu diametrul maxim în zona umerilor, ele avînd de cele mai multe ori fundul mai gros. Remarcăm faptul că în categoria vaselor cu buza îngroșată sau cel puțin de aceeași grosime cu pereții vasului nu întîlnim exemplare a căror margine să pornească imediat de pe umărul bombat. Ele prezintă o înăl-

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem, *Șantierul arheologic Băneasa-Străulești, Așezarea autohtonă de la Băneasa (La Stejar)* în C.A.B. II, 1965, p. 82, fig. 14/2.

¹⁹ V. Teodorescu, op. cit., în S.C.I.V., Tom. 15, 1964, 4, pp. 488—501, fig. 3/4.

d. Fragmental de vas cu semn incizat.

țare, constituind deci un element în evoluția vaselor de secolul VI către tipurile cu gît proeminent, moment sesizat și la Străulești-Lunca²⁰.

Uneori vasele au curbura de deasupra umerilor lină, creîndu-se un gît aproape cilindric, buza fiind destul de puțin conturată și trasă în afară. Dar în general ea este evidentă, adesea oblică față de gîtul vasului. Exemple caracteristice din acest punct de vedere au fost remarcate în bordeiul A.3. În mod deosebit se evidențiază un profil descoperit în bordeiul A.3, care prezintă spre exterior o muchie creînd impresia unei buze aproape triunghiulare, avîndu-și analog un profil de vas de la Străulești-Lunca²¹.

Deși vasele sînt lucrate cu mina, olarii acelor vremuri aveau o bună deprindere a meșteșugului, fapt ce rezultă din aceea că la buză vasul este netezit atît la interior cît și la exterior, în timp ce corpul vasului are pereții mai puțin neteziți la interior.

Studiînd materialul ceramic observăm un fragment dintr-o pastă mai bună, fără pietricele, arsă oxidant, de culoare roșu cărămiziu în spărtură. Fragmentul aparține părții superioare a unui vas cu o buză subțiată, puțin profilată. La interior și la exterior el a fost dat cu o soluție caolinată, așa încît vasul prezintă culoarea albă. Fragmentul a fost găsit în bordeiul A.2, reprezentativ pentru faza de mijloc.

La ceramica de la Vitan, decorul este sărac. Unul din fragmente are un decor compus din linii frînte în zig-zag, iar cel de al doilea un meandru stingaci executat. Este decorul înfîlînit pe vasele secolului VI la Străulești-Lunca²², sau la Ciurel²³, dar dacă în stațiunile amintite meandru

²⁰ M. Constantin, op. cit., în *C.A.B.*, I, 1963, p. 102, pl. VI/II.

²¹ Ibidem.

²² M. Constantin, op. cit., în *C.A.B.*, I, 1963, p. 99, pl. III/1.

²³ S. Morintz, op. cit., în *Materialie*, VIII, 1962, p. 765, fig. 4/5.

este ordonat, nedepășind înălțimea stabilită de prima curbă, aici el este mult mai neregulat, mai lipsit de simetrie, poate chiar anterior celui de la Ciurel. În schimb nu s-au întâlnit exemplare care să indice combinarea meandruului cu linia orizontală.

Din aceeași pastă zgrunțuroasă, cu mult nisip se găsesc, în bordeiul A.2, fragmente ale unor vase de dimensiuni mari. Ele sînt lucrate cu roata dar și cu mina, dar de această dată vasul are pereți mult mai groși, iar arderea este foarte bună.

O piesă singulară în complexul de la Vitan, ale cărei analogii nu le-am întâlnit nici în altă parte, o constituie o reprezentare zoomorfă descoperită în bordeiul A.3, din prima fază de locuire pe acest teren. Asupra utilității acestei reproduceri miniaturale nu ne putem pronunța cu certitudine. Fie că a fost o jucărie sau o podoaă pentru interiorul locuinței, ea constituie o realizare plastică și trebuie semnalată.

Ceramica găsită la Vitan, sectorul Banul Udren, nu este singulară ca aspect și tipologie, încadrându-se într-un complex cultural larg, cunoscut sub numele de cultura Ipotești-Cindești. Analogiile se stabilesc mult mai ușor cu materialele din așezările mai apropiate, cele din raza orașului, de la Ciurel²⁴, Curtea Veche²⁵, Giulești și Crîngași²⁶, Băneasa „La stejar”²⁷, Foișorul Mavrocordăților²⁸, sau Căpelu Nou²⁹, mergînd pînă în nord-estul Munteniei³⁰.

Materialul ceramic al epocii, reflectînd momentul întîlnirii și asimilării de către populația autohtonă a slavilor este surprins și la Vitan. Vasele sînt deosebite însă de tipul Praga. Similitudinile cu ceramica de la Tîrgșor și în general cu materialul încadrat de cercetătorul V. Teodorescu în faza Ipotești-Cindești II, ne determină să credem că avem de-a face cu o formație timpurie, de profunde tradiții locale, cu influențele resimțite în momentul pătrunderii triburilor slave. Aceleași elemente ne determină să datăm așezarea de la Vitan în a doua jumătate a secolului al VI-lea.

AȘEZAREA FEUDALĂ

Locuirea medievală a cunoscut în acest sector două etape : prima, extrem de sporadic surprinsă în săpăturile efectuate, datînd din secolele X—XI, iar cea de a doua din secolele XV—XVI. În timp ce vestigiile feudale tim-

²⁴ S. Morintz, op. cit., în *Materiale*, VII, 1961, pp. 659—662 ; Ibidem, în *Materiale*, VIII, pp. 763—766.

²⁵ L. Lăzărescu-Ionescu, D. V. Roseti, Gh. Ionescu, Gh. Astancăi, Arh. Borin Teodori, op. cit., în *București, Rezultatele săpăturilor arheologice și ale cercetărilor istorice din anul 1953*, Ed. Acad. R.P.R., 1954, p. 192 și urm.

²⁶ V. Zîrba și M. Tudor, op. cit., în *București, Rezultatele săpăturilor arheologice și cercetărilor istorice din anul 1953*, Ed. Acad. 1954, p. 40 și urm.

²⁷ M. Constantin, op. cit., în *C.A.S. II*, 1963, M.I.P., 1963, p. 84 și urm.

²⁸ Mioara Turcu și Arh. C. Marinescu, op. cit., în *București, Materiale de istorie și geografie*, VI, p. 119 și urm.

²⁹ V. Leahu, *Raport asupra săpăturilor arheologice efectuate în 1962 la Căpelu Nou*, în *C.A.B. I, M.I.B.*, pp. 34—43.

³⁰ V. Teodorescu, op. cit., în *S.C.I.V.*, Tom 15 1964, 4, pp. 485—503.

purii se rezumă la fragmente de vase cu pereții groși, decorați cu cîmpuri de striuri orizontale, specifică culturii Dridu, descoperite în partea superioară a stratului de pămînt cenușiu închis, faza a doua este mult mai bine conturată. Se remarcă existența unor bordeie, a unei necropole, a gropilor de cereale, fragmente de vase de uz casnic, etc. Toate acestea confirmă existența vtrei unuia din 'satele ce se aflau pe teritoriul de astăzi al Capitalei în primele secole de existență urbană.

Date fiind condițiile de lucru, determinate de specificul șantierelor de construcții, nu s-a putut deschide decît o casetă în necropolă, restul urmelor arheologice fiind cercetate în raport de săpăturile de fundații ale constructorilor. Ca și în alte părți³¹ și la Vitan, necropola ocupa o zonă centrală înconjurată de gospodăriile locuitorilor satului. Avînd în vedere datele obținute prin șanțurile constructorilor reiese faptul că necropola înseria o suprafață dreptunghiulară cu laturile de cca. 25×20 metri.

Ca atare suprafața cimitirului feudal era de cca. 500 mp ceea ce indică o așezare modestă³². Gropile de morminte, unele ușor trapezoidale, pornesc de cele mai multe ori, din partea inferioară a stratului de pămînt cenușiu deschis, medieval, afundîndu-se în medie 0,70 m. Toate aceste gropi au fost umplute cu pămînt cenușiu învîrștat cu lentile castanii, lipsit însă de materiale arheologice. Nu s-a constatat nici-o urmă de bordei, deranjată de gropile mormintelor, ceea ce indică faptul că locul necropolei a fost rezervat în acest scop de la începutul înfiripării acestei așezări.

În caseta I ale cărei dimensiuni au fost de 4×7 m, s-au cercetat opt morminte dispuse aproximativ în șiruri orientate nord-sud³³.

M1 — adolescent, capul căzut pe partea dreaptă. Mîinile sînt depuse pe zona abdominală, costele fiind ușor distanțate de corp. Nu a avut inventar și nici urme de sicriu. În general osemintele au fost rău conservate.

M2 — matur, capul căzut pe clavicula dreaptă. Mîinile sînt pe abdomen, costele fiind distanțate de corp. În zona falangelor mîinii drepte a avut un inel făcut dintr-o sîrmă de argint. Unul din capetele barei este puțin lășit.

M3 — matur, capul căzut pe partea dreaptă. Mîinile puse pe abdomen, iar brațele au fost foarte apropiate de corp. Picioarele în poziție apropiate. Nu a avut urme de sicriu.

M4 — adolescent, capul căzut pe partea stîngă. Mîinile puse pe piept, iar brațele distanțate de corp. Nu a avut inventar, iar osemintele au fost bine conservate.

M5 — copil sub 10 ani, capul căzut pe bărbie. Brațele au fost depuse pe abdomen. Pe piept a avut un nasture sferoidal din bronz.

M6 — matur, deranjat de o groapă modernă.

³¹ Panait I. Panait, *Așezare și locuință în bazinul mijlociu al Argeșului*, în *Revista Muzeelor*, an VIII, 1971, 3, sub tipar.

³² Este de menționat faptul că necropola II a satului Mălcănești datînd din aceeași perioadă cuprinde cca. 400 morminte.

³³ Studiul antropologic al acestor schelete revine cercetătoarei Ioana Popovici de la Institutul de Antropologie București.

M7 — matur, prezintă capul căzut pe ceafă. Brațul drept distanțat de corp, mina fiind căzută pe abdomen. Mina stângă se află urcată spre stern. Pe piept a avut o cataramă din fier, foarte oxidată, iar în zona abdominală mai mulți nasturi sferoidali din argint. După felul în care erau dispuși rezultă că ei provin de la un veșmînt încheiat în față cu atare nasturi.

M8 — copil sub cinci ani, înmormîntat la picioarele lui M7. A fost derajat de o intervenție modernă. Este singurul caz de suprapunere de mormînte.

Admițînd că suprafața necropolei a fost de 500 mp și luînd în considerație densitatea celor înmormîntați în caseta I rezultă că în necropola din Vitan au fost depuse cel mult 180 de persoane. Perioada de înhumare nu a putut fi stabilită, dar se apreciază după fragmentele ceramice descoperite, că așezarea a dăinuit de la începutul secolului al XV-lea pînă în secolul următor. Ca atare într-un secol și jumătate, satul a pierdut cca. 180 indivizi. Și aici ca și la Măicânești²⁶, procentul elementelor infantile este destul de mare ele reprezentînd cca. 25—30%. Din punct de vedere al inventarului funerar acesta se compune din inel, cataramă, nasturi, etc. Din informațiile primite de la muncitorii constructori, rezultă că și la alte mormînte, surprinse în șanțurile de fundație, s-au descoperit mărgelile albastre, nasturi sferoidali, și altele, ceea ce arată că procentul mormintelor cu inventar a fost destul de ridicat, cca. 45%. Din locuințele așezării s-au precizat două bordeie, dar lipsesc complet urmele unor case din paiantă. Astfel, groapa bordeiului A.6, avea pereții verticali, adînciți față de nivelul de călcare cu 0,85 m. În podeaua lui s-a observat ca și la locuințele similare de la Virteju²⁷, un prag înălțat cu 0,20 metri. Pămîntul de umplutură conținea cenușă, cărbune, câteva oase, precum și fragmente de oale cu buza scundă, străbătută la exterior de șențuri orizontale. Au fost semnalate de asemenea un fragment de farfurie acoperită cu smalt galben-verzui, precum și un disc ornamental.

În locuința B.4, s-au găsit fragmente de vase de uz casnic lucrate dintr-o pastă fină, arsă la roșu, cu pereții subțiri. Buza oalelor era înaltă, ușor scobită în partea interioară și ornată la exterior cu cîmp de șențuri fine. Acest tip de vas este datat la Curtea Veche²⁸ și la Măicânești²⁹ la sfîrșitul secolului al XV-lea și începutul celui următor. Tot în acest bordei s-a descoperit un virf de săgeată de fier, cu corpul fusiform, în patru muchii.

În toate cele trei sectoare urmărite au apărut gropi de cereale de diferite dimensiuni.

Întregul ansamblu de vestigii arheologice dovedește existența unei așezări rurale. Perioada de maximă dezvoltare a acestui sat a fost a doua

²⁶ Ioana Popovici, *Données anthropologiques concernant la population d'une petite communauté villageoise (Cimitiere I — Străulești — XIVe—XVe siècles)*, în *Annuaire roumain d'anthropologie*, Tom 7, 1970, p. 10.

²⁷ Săpături efectuate de M. Constantin și P. I. Panait în 1967, inedite.

²⁸ *București de odinioară*, Ed. Științifică, 1969, pl. LVII/2, 7.

²⁹ Panait I. Panait, *Șanțurile arheologice Băneasa-Străulești. Așezarea feudală de la Străulești-Măicânești*, în, C.A.B. II, M.I.B., 1968, p. 215, fig. 114/7, 9.

jumătate a secolului al XV-lea. Puținele fragmente de borcane cu buza triunghiulară în secțiune, descoperite în stratul feudal, par a indica începuturile locuirii medievale la sfârșitul secolului al XIV-lea, sau în primele decenii ale veacului următor. Vatra așezării a rămas pe acest loc până către mijlocul secolului al XVI-lea, când s-a mutat din motive neelucidate în momentul de față. Este de menționat faptul că și în alte părți de pe teritoriul Bucureștilor, secolul al XVI-lea a marcat schimbarea vetrei de locuire, uneori în imediata apropiere²⁸.

Un studiu sumar al puținelor izvoare scrise pare a indica în actualul cartier Vitan, locul ocupat de satul Greci, fost al mănăstirii Tinganu²⁹, trecut apoi în posesia marelui vornic Ivașco din Golești, cel care în a doua jumătate a secolului al XVI-lea l-a vândut lui Alexandru II Mircea, ctitorul mănăstirii Sfânta Troiță.

Recherches archeologiques dans le quartier Vitan

RÉSUMÉ

Les fouilles archéologiques et les observations effectuées sur le chantier de construction de Vitan, le secteur Barul Udrea, ont relevé l'existence d'habitats sur une des terrasses de la Dimbovitza, durant les siècles VI—VII, X—XI, et XIV—XVI.

De l'habitat du VI—VII-ème siècle, on a remarqué et fait des recherches sur 13 taudis. Elles remplissent la terrasse sur trois phases, tout comme on déduit de l'analyse stratigraphique et la superposition des taudis; A1, A2, A3 ou B2 et B4. La céramique rencontrée est travaillée à la main et à la roue. Parmi celles-ci, celle travaillée à la main est prépondérante.

Les éléments décoratifs sont simples, composés de méandres et lignes horizontales sur la partie supérieure du vase. Les profils de certains fragments de goulot indiquent une céramique à de profondes traditions locales. Les analogies avec les matériels de Ciurel, Blăneasa, Străulești „Au Chêne” et „Lunca”, „Curtes Veche”, Giulești et Crângeni, la tour des Mavrocordat, Tîrgor et Budureasca, encadrent cet habitat dans le contexte de la culture Ipotești-Ciudești, correspondante à celle de la deuxième moitié du VI-ème siècle.

L'habitat féodal précoce connaît une phase d'habitation sporadique au X—XI-ème siècle.

Les habitations du XIV—XVI-ème siècles sont mieux représentées, et on a fait des recherches sur des habitats, fosses de céréales et une nécropole dont la surface est d'environ 300 m². La cassette ouverte à l'intérieur de la nécropole a permis l'étude de 8 tombes sur une surface de 28 m². Le foyer du village fut quitté vers le milieu du XVI-ème siècle. L'étude sommaire des sources écrites nous donne la possibilité d'identifier cet habitat avec le village Greci, appartenant au monastère Tinganu, mentionné dans les documents du XV—XVI-ème siècle dans cette zone.

Liste des illustrations

1. Plan des recherches dans le quartier Vitan 1969.
2. Céramique travaillée à la roue et manuellement de la deuxième moitié du VI-ème siècle.
1—4 travaillée à la roue, 5—7 à la main.
3. Profils de vases travaillés manuellement (1—7) et une figurine zoomorphe en glaise, trouvée dans le taudis A 3.
4. Fragment de vase avec signe incisé.

²⁸ Așa este canal satului Măicănești, a satelor de pe Dealul Grozăvești, sau Dealul Spîrii.

²⁹ Paul I. Cernovodeanu, *Istoricul mănăstirii Tinganu*, în, C.A.B. II, 1965, p. 385.